

ER DE KLAR OVER
at vi når langt og får
folk i hele landet i tale?
HAR DE NOE PÅ HJERTET
så bruk våre annonsespalter
32 øre pr. mm.
Reservert plass etter avtale.

Løssalgpris 25 øre.

Nr. 12

Mandag 9. april 1951

5. årg.

Det norske folk kan vente seg balternes skjebne

Norges tilslutning til A-pakten

EN KATASTROFE FOR LANDET

Har Amerika og England avskrevet Norge som uholdbar posisjon?

Nedenstående artikkel ble 1. februar i år sendt et Oslotidskrift, som har bestrebet seg for å innta en nøytral og saklig holdning til tidens spørsmål, men som har vist seg å være interessert tilhenger og forsvarer av Norges tilslutning til A-pakten.

Tidsskriftet har av forskjellige grunner, som det nærmere har redegjort for — ikke kunnet ta inn artikkelen til forutsatt tid. Innholdet passet vel kanskje heller ikke så bra.

Selv om vi i dag er bunnet både på hender og føtter til A-pakten, er spørsmålet fremdeles av like stor interesse, da det er det norske folk og ikke dets stortalende politikere som til sist må ta konsekvensen av den katastrofale politikk som dagens makt-havere har drevet siden 1945.

Artikkelen som var stilet til tidsskriftets redaktør lyder slik:

Deres kommentarer til Scharffenberg-saken og Deres erklærte tilslutning til Atlanterhavspakten gir grunn til å formode at De overser visse viktige forhold som flere enn Scharffenberg finner at det ikke bør kunne være delte meninger om.

Disse forhold er følgende:

1. Norges strategiske betydning under en krig øst-vest

NØDVENDIGGJØR UTVILSOMT ØYEBLIKKELIG SOVJET-RUSSISK ANGREP VED KRIGSUTBRUDET på gr.

av vår tilslutning til A-pakten. Det må ansees som utelukket at vestmaktene vil kunne gi oss tilstrekkelig hurtig og effektiv bistand til å avverge en sovjetrus-

Samarbeidet mellom Kina og Moskva er IKKE GODT
KINESERNE BLIR en HÅRD NØTT å

Hold plyndringsdirektoratets penger skarpt adskilt fra statens midler

En dag må pengene utbetales til de som er blitt plyndret

VED UTGANGEN AV FEBRUAR MANED var det til Erstatningsdirektoratet innbetalt 161,9 mill. kroner. Beløpet fordeler seg på bøter med 43,8 mill. kroner, inndragninger 64 mill. kr. og erstatninger 54,1 mill. kr. Restkravet er nå 111,1 mill. kr., hvorav bøter 7,1 mill., inndragninger 86,5 mill. og erstatninger 17,5 mill. kroner. —

Dette er hva NS-folk har betalt inn i statens bunnløse sluk og hva der skal drives inn med hård hånd i løpet av de kommende måneder og år.

Vi har sagt det tidligere

Vi etterlyser dokumenter.

Hvor er regjeringsprotokollene for 1940-50?

Hvor er Londonregjeringens avtale med Sovjet av 16/5 44?

OVERLÆGE SCHARFFENBERG har i sin bok «Norske aktstykker til okkupasjonens forhistorie» slått et slag mot de norske myndigheters hemmelighetskremmeri, når det gjelder dokumenter av avslørende innhold, som er egnet til å gi «mannen i gaten» et riktig syn på forskjellige spørsmål av betydning for bedømmelsen av styremaktens forhold i en krisetid.

I **SAMSVAR MED** Scharffenbergs aksjon kan det være av interesse å etterlyse enkelte dokumenter av interesse for forklaringen av krigføringsproblemet, nemlig:

General Ruges skriv til legasjonen i Stockholm ved oversendelsen av kapitulasjonsdokumentet.

Legasjonens følgeskriv ved videreføringen av dette dokument til den norske Londonregjering.

De norske regjeringsprotokoller 1940/50, hvorav særlig de fra 40/41 må antas å inneholde viktige data for klarleggelsen av problemet. Det forutsettes at ryktet om at protokollene skal være brent ved en misforståelse ikke medfører riktighet. Det ville være en altfor merkelig misforståelse. Noe i likhet med det forsvinningsnummer som nemnda for industri og omsetning er blitt «offer» for.

GENERAL RUGE skal ha skrevet at han finner å burde beholde for seg selv visse viktige data som ikke er offentliggjort.

avtaler av 16/5 1944 med henholdsvis England og Sovjetsamveldet om sikringstiltak og rettslig forføyning mot personer og organisasjoner av uønsket politisk innstilling.

HVIS DEN EKSTRAKT av avtalen med England som er allminnelig kjent (og dokumentert i enkelte rettssaker) ikke er riktig, vil det være av betydning for Londonregjeringens renommé å påvise at den norske rettspleie ikke avtalemessig er blitt stillet

— Forts. side 2 —

En rettssak ville vært på sin plass

Oberst Getz-saken sendt til stortingets

Berggrav burde ha sagt nei!

Han er ikke pålitelig — selv om han har dobbelt bunn

PÅ ET MØTE I KØBENHAVN mellom direktøren for Det danske Selskap, Svenska Institutet, og Kontoret for kulturelt Samkvem med Utlandet, er det besluttet å utgi en større publikasjon på amerikansk om det nordiske demokrati.

Det ble besluttet å rette en henvendelse til tidl. biskop Berggrav om å skrive et særlig kapittel om «Det religiøse liv i Norden» og det har den tidligere biskop lovet å gjøre. — Men da gjelder det om å sikre oss imot at det skrives med «dobbelt bunn». Vi har som bekjent bitre erfaringer, når det gjelder denne herre. —

Den store

lukket at vestmaktene vil kunne gi oss tilstrekkelig hurtig og effektiv bistand til å avverge en Sovjet-russisk invasjon, selv om det norske forsvar vil kunne forsinke okkupasjonen. Vestmaktene vil få mer enn nok med kravene fra de store krigsteatre i sentral-Europa midt-østen og orienten. Ødeleggelsen av de store ubåtbunkers i Trondheim og Laksevåg på engelsk foranledning viser tydelig at England allerede på forhånd har avskrevet Norge som en uholdbar posisjon.

2. Angrepet på Norge må i tilfelle ventes ført frem over våre naboland, først og fremst over Danmark og Finland. Også Sverige kommer i faresonen, men det er både mulig og sannsynlig at dette land får en rommelig respitt på grunn av sin militære styrke og sin konsekvente nøytralitetspolitikk.

— Fortsettes side 3 —

Amerikansk plan om å ødelegge alle elektrisitetsverk i Norge

Ved en ny okkupasjon kan de amerikanske desperados gjennomføre planen

For en tid siden kom major Einar Kihl frem med endel tankevekkende opplysninger. Han fortalte nemlig at de gode nordmenns beste venner — amerikanerne — under den tyske okkupasjon hadde planlagt en vidunderlig operasjon mot det i to betydninger besatte Norge. La oss kalle amerikanernes plan for «operasjon solnedgang». Den gikk nemlig ut på å ødelegge alle elektrisitetsverk i landet.

Tenk hvilke perspektiver denne planlagte ødeleggelse av Norges kraft, varme og lyskilde gir —. Se på stillingen for en stor del av landet i dag og så tenk.

Det fortelles også, at denne plan ligger fremdeles til realisering ved en eventuell ny okkupasjon. Det er derfor gode utsikter for oss som også under en ny okkupasjon må friste tilværelsen ved å leve i dette landet.

en HÅRD NØTT å KNEKKE for Sovjet

De lar seg ikke så lett oppsluke som visse europeiske makter

DET SYNES IKKE Å VÆRE SÅ ALDELES LYSEBLÅTT alt det som omfattes av samarbeidet mellom Kina og Moskva. Sinkiang skal være blitt et tvistens eple hvis man skal dømme etter hva Daily Telegraphs korrespondent Coli Reid, kan fortelle. Han er sammen med en gruppe flyktinger unkommet fra den kommunistiske invasjon i Sinkiang og har nådd Srinagar i Kashmir. Jernteppet er gått ned for dette tyrkisktalende land mellom Mongoliet og Kashmir sier han, og en av flyktingene, viceutenriksminister Alptakin i den tidligere Sinkiang regjering, forteller, at den virkelige makt i landet ligger i hendene på tre russere, av hvilke generalkonsulen i hovedstaden Urumchi spiller rollen som generalguvernør. Kineserne er forbitret over at russerne har tatt fra dem makten i denne store provins. —

Vi har i våre utenrikskronikker behandlet dette emne, og det viser seg at våre forutsetninger holder stikk. Russerne har lange mål og de benytter alle smutthull for å befeste sin makt. Men kineserne kan bli en hard nøtt å knekke. De lar seg ikke så lett oppsluke som visse europeiske makter. De har tradisjon og de kan vente — en god egenskap ikke minst i utenrikspolitikken.

Drapsmannen Halvor Borgen var «god» nordmann

Når de såkalte «gode» nordmenn som har vært arrestert av tyskerne under okkupasjonen nå etter «freden» har gjort seg skyldig i en eller annen grov forbrytelse, så skyldes det alltid på at vedkommende ikke har vært bra etter fengselsoppholdet.

I den uhyggelige drapssak fra Nesodden, ser en også at denne «gode» oppskriften blir brukt av drapsmannen Halvor Borgens far, som i sitt vitnemål sier at Halvor ikke har

ves inn med hård hånd i løpet av de kommende måneder og år.

Vi har sagt det tidligere og vi gjentar det her: Vi går ut fra, at disse penger ikke disponeres, for den dag vil komme da den store revisjon av landssvikdommene skal ta til og da skal disse store beløp tilbakebetales til dem, som er blitt dømt på sviktende grunnlag. Vi gir oss ikke på dette og skal love å holde saken varm. At de dertil innrettede myndigheter vil forsøke å trekke det i langdrag for om mulig å få mosen til å gro over det hele, er en sak for seg. Det gjelder her krav som ikke fordeles, og derfor må pengene holdes skarpt atskilt fra statens midler forøvrig. —

Hvor lenge kan makt-haverne ha dette gående

Selv Arbeiderbladet må innrømme at Plyndringsdirektoratets virksomhet er skandaløst

En god bedrift ødelagt på noen få måneder

Arbeiderbladet nr. 3 51 gir riktignok på bortgjemt plass nedenstående oppsiktsvekkende omtale av den rovedderkopp-virksomhet som drives av et ikke ukjent direktorat «lovens» navn. Som det vil sees handler beretningen om hvorledes ED på kort tid greide å ødelegge en blomstrende bedrift, som var bygget opp og ledet av en av dem som ved «frigjøringen» ble fredløse i Norge, «Arbeiderbladet» skriver:

«I oktober 1945 ble A-S Lillestrøm Industri satt under forvaltning og tilsyn av Erstatningsdirektoratet. Bedriften som hovedsakelig tilvirket treullplater og ferdighus, var da den ledende på sitt område, og arbeiderne følte seg sikre på framtida.

Men bildet endret seg snart. Alle-rede i 1946—47 ble halvparten av arbeiderne i platefabrikasjonen opp-

vært i likevekt og hatt hodepine etter fengselsoppholdet i Tyskland under krigen.

Det skal bli interessant å se hvor lenge denne oppskriften skal brukes. Jeg tipper på at den blir brukt av flere generasjoner framover også av etterkommere av disse som satt i tyskerarrest.

O. H.

GENERAL RUGE skal ha skrevet at han finner å burde beholde for seg selv visse viktige data som ikke er offentliggjort. Hvorfor det? Er ikke generalen en god demokrat? Det ligger nær å anta at det her gjelder data av betydning for belysning av selve hovedsaken: Den statlige krigsførings opphør pr. 10/6 1940. Angående dette spørsmål har man riktignok nå mange samstemmige opplysninger, og senest den krigshistoriske avdelings konstatering (7/9 49) av at spørsmålet er av folkerettslig art, — en anførsel som må sees i lys av prof. Skeies erklæring om at folkerettslig sett opphørte Norges krig 10/6 1940. Allikevel vil det være av interesse å få framlagt supplerende data for uimot-sigelig avvepning av avvikende erindringssvikt.

VIDERE BØR kreves framlagt den norske London-regjeringens

sendt til stortingets presidentskap

BERST GETZ-SAKEN er nå sendt til stortingets presidentskap og generaløyntant Hansteen har anbefalt saken henlagt. Forsvarsdepartementet har sluttet seg til den innstilling som generaladvokat Follestad foreslo og sjefen for hæren godkjente, med den tilføyelse, at forsvarsdepartementet mener at presidentskapet bør offentliggjøre innstillingen. Saken gjelder som kanskje noen erindrer de beskyldninger som oberst Getz kom med mot Martin Tranmæl, Håkon Lie, Ingvald Haugen og Aksel Zachariassen i sin fektningsrapport om kampene i Nord-Trøndelag i 1940.

Vi håper at dokumentene blir offentliggjort men beklager at det skal bli med det. En rettssak ville ha klarnet begrepene. Men la oss først få lese, hva d'hr. har ønsket ut.

Pastor Niemøller på bølgelengde med kommunismen

Hele det russiske propagandaapparat går inn for ham

DEN MEGET OMTALTE og tildels feterte pastor Niemøller — den tidligere ubåtsjef, som var Hitlers svorne motstander har fått god presse i Østtyskland. Hele det russiske propagandaapparat går inn for ham, når han sier, at formålet med tyskernes politikk ikke er å utrydde kommunismen, men at de vil ha fred og nasjonal befrielse. Tyskerne kan ikke, sier han, godta vestmaktene disse om at freden bare kan bevares gjennom sterk vepning. Han motsetter seg derfor vesttysk opprustning og sier at opprustning er ensbetydende med krig.

Hva sier så de kirkens menn, som hever ham til skyene? Hammer og sigd i Nidarosdomen og Niemøller på østtysk lydband er noe som ikke så lett glemmes.

Arbeiderne ved bedriften er, som rimelig kan være meget forarget over den måten som ED har skjøttet tilsynet og forvaltningen på. — Såvidt ARBEIDERBLADET. Vredens druer smaker ikke sine dyrkere

Den store naive Roosevelt

Hans håndgagne mann under de mest avgjørende konferanser var SOVJETSPION

ALGER HISS, SOVJETSPIONEN som var Roosevelts håndgagne mann i spesielle politiske saker, har nå vandret i fengsel for å avsonne fem års straffarbeide for mened. Den høyeste domstol i USA avslo 13. mars å revidere dommen, som ble avsagt i januar 1950. Juryen fant at han løy da han benektet å ha overlatt hemmelige dokumenter til en person, som handlet etter russisk oppdrag. Siden dommen har Hiss vært på fri fot mot en kausjon på 10,000 dollars men nå er friheten forbi, dommen er gjort gyldig. —

Den tidligere utenriksminister Edward Stettinius, har i sin bok «Roosevelt og Russerne» gitt Hiss mange lovord:

«Han utrettet et glimrende arbeid under Dumbarton Oaksforhandlingene, på Jaltakonferansen, på San Fransiscokonferansen og på det første møte for De Forenede Nasjoner i London. Jeg har alltid hatt grunn til å tro at Hiss utførte sine plikter på en hederlig og patriotisk måte under disse forhandlinger», sier Stettinius. Men det viser allikevel, hvor naiv Roosevelt har vært og hvorledes kommunismen formår å trenge seg inn hvor den ønsker det. Og slike rådgivere skal verdens skjebne være avhengig av!

I DE SISTE TRE

«krigsforbryterprosesser» i Luxemburg er nå dommene bekjentgjort. — Seks tyskere ble dømt til døden, — mens 12 andre fikk lange fengselsstraffer. Syv ble frikjent. (Die andere Seite, 11-51).

Nytt kvartal

Husk kontingenten

Redaktør

Arvid B. Arntzen

Forretningsfører

Per Kvendbo

Kontor: Fløyveien 25, Kr.sund. — Telef. 1330. — Redaktøren 2918.

Abonnementspris kr. 16,00 pr. år

Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Kommunene under okkupasjonen.

I vårt nr. 9/51 behandlet vi de kommunale finanser under okkupasjonen og påviste, at den kommunale gjeld var blitt nedbetalt fra ca. 1,200 mill. kroner til ca. 750 mill. kroner, og vi berømmet de menn som med fast hånd og klarsyn hadde gjennomført dette. Slik ser de tørre tall ut, men de som sitter inne med «inside information» kan utdype dette nærmere og fastslå, at takket være vår sentraladministrasjons påpasselighet og faste ledelse ble det på de kommunale budsjetter spart beløp, som viser ganske anderledes store summer

I kommuneloven av 1938 hadde vi fått nye og strengere bestemmelser for gjeldsstiftelse formet etter moderne finansvitenskapelige synspunkter bygget på en avhandling av daværende byråsjef Vries Hassel. Likeledes hadde vi fått nye budsjett- og regnskapsforskrifter som ble utarbeidet under den samme manns ledelse i 30-årene og som ble fullført i 1942. I tilknytning til disse kom den nye regnskapsordning som ble innført fra oktober 1940. Alle disse tre reformer var ypperlige redskaper for departementets kommunalavdeling, for fylkesmennene og de finansielle ledere i kommunene til kontroll med at kommunene gjennomførte et sunt og forsiktig økonomisk styre i de vanskelige okkupasjonsår. Det mål, som Vries Hassel og de andre innsiktsfulle ledere hadde satt seg, var at kommunene skulle komme gjennom okkupasjonen og den annen verdenskrigs ekstraordinære krisetider med en velordnet og så bedret økonomi, at de kunne gå over i normale tider med den finansielle uavhengighet som var gått tapt under den første verdenskrig og den tid som fulgte.

Under motstand særlig fra Reichkommisariatet satte kommunalavdelingen igjennom allerede fra 1941/42 en betydelig lettelse i beskatningen. Reduksjonstabellen ble gradvis bedret fra år til år og vi fikk en mere ensartet kommunalbeskatning enn vi vel noen gang hadde hatt. Hvert eneste budsjett ble omhyggelig gjennomgått med sikte på størst mulig sparsomhet og unngåelse av nye utgifter og alle forsøk fra sentraladministrasjonens side på å «melke» kommunene ble avslått. La oss også for å knuse den hysteriske etterpåkrikk og insinuasjonene fastslå, at det allerede fra begynnelsen av ble vedtatt som et nesten ufravikelig prinsipp, at det ikke ble bevilget noe til partiformål. Riktignok er det etter okkupasjonen gjort et stort nummer av, at det ble gitt kommunale bevilgninger til Legionen og Frontkjemperkontoret. Til dette er å si, at de førstnevnte bevilgninger møtte motstand i kommunalavdelingen, som mente at dette var en statsoppgave. Nå må man imidlertid være klar over at disse pengene ellers ville ha vært tatt av tyskerkontoen i Norges Bank, og overfor tyskernes krav om krigsfinansieringsbidrag, ble det helt logisk helt fra 1941 gjort gjeldende, at kommunene gjennom sine bevilgninger til Legionen allerede hadde bidratt til å holde denne konto nede. Hva for øvrig de kommunale bevilgninger angår, så ble jo disse nytt til humanitære formål og har i stor utstrekning tjent til å avlaste forsorgsbudsjettene. Bevilgningene til Frontkjemperkontoret og Legionen var gjennom 4 år ca. 250.000 kroner pr. år — det var det hele. Selv den sterkeste søkelupe har måttet oppgi å finne andre utgifter av betydning på okkupasjonsårenes kommunebudsjetter, som kan sies å ha gått til noe politisk formål. Det skal man erindre, når man taler om NS-forvaltningen av kommunene i disse årene.

Kravene om innblanding i kommunefinansene fra Reichkommisariatets side var nok den verste nøtten å knekke. I Tyskland var

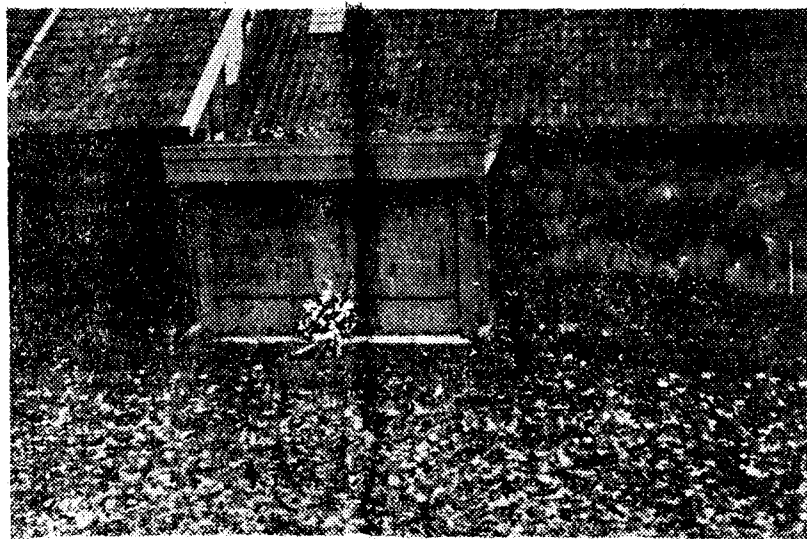
Sterke motsetningsforhold mellom Quisling og Terboven

Quisling avslo tilbudet om å reise fra Norge før kapitulasjonen

Han viste troskap mot sin overbevisning til det siste.

Vi offentliggjør i dag siste og tredje del av Haunes Rein's artikkel: «Hvem var Quisling?»

TYSKLANDS BESETTELSE AV NORGE var forutsetningen for etableringen av en regjering Quisling, men dessuten en svært belastning for denne, fordi understøttelse fra okkupasjonsmaktens side i høy grad diskrediterte den. Quislings politiske program for en innenriksk fornyelse og videre tilslutning til et europeisk fellesskap hadde latt seg virkeliggjøre, hvis Tyskland var blitt ubeseiret i den annen verdenskrig, og hvis tysk førerskap hadde kunnet vinne de europeiske folk ansvarsbevisst for et forent Europa, og hadde unngått alt, som kunne gi det inntrykk, at Tyskland ville undertrykke dem. Denne forventning har Quisling ofte uttalt. Han var altfor klok og for dannet til å tro, at et moderne og høyt kultivert folk lengden kunne regjeres diktato risk. Etter min overbevisning har han ene og alene villet gi utviklingen en annen retning og nye impulser.

Retterstedet på Akershus. På 5 årsdag for Quislings henrettelse ble det på stedet lagt ned en minnekran.

HAN KREVET EN RETTSORDNING

for det forente Europa. Og han strebet, hen imot en ny demokratisk ordning for Norge. Hans autoritære regime skulle bare føre det norske statsskipet ved Tysklands side inn i den europeiske

var også gjennom sine erfaringer kommet til å tvile på den store forbundsfelles loyalitet. Og han forstod vekselvirkningen mellom feilene i den tyske politikk og uhellet i den militære krigføring. Jeg har ofte hørt Quisling i bevegde ord klage over dette. Han ønsket fredsslut-

tekommenhet fra Riksregjerings side helt undergravet.

ALT DETTE ER SPØRSMÅL SOM QUISLING

på den tiden de var aktuelle har bedømt riktig. Som en røst i ørkenen har han atter og atter hevet sin stemme og har krevet en rettferdig og politisk klok behandling av de besatte områder. Som Russlandskjenner var han særlig kompetent til å bedømme den tyske østpolitikk. Det memorandum, som han personlig overrakte Hitler og hvor han ufor beholdent peker på de tyske feil og hvor han har gjort meget saklige forslag, vil forhåpentlig finnes i hans etterlatte papirer og bli offentliggjort. Det samme gjelder for hans bemerkelsesverdige utkast til en «Europeisk overenskomst» og for en «Germansk overenskomst», som han har forelagt Hitler ved et besøk på slotet Klessheim i 1944. Hitler viste seg dengang meget interessert, men det var kanskje mer en høflig het overfor en gjest, enn den alvorlige vilje til å prøve disse meget betydningsfulle forslag. — Man får som man vil til objektet og til de tekniske enkeltheter i disse verkene — de betyr i hvert fall konstruktive elementer for dannelsen av framtidens Europa.

De var ment som diskusjonsgrunnlag og inneholdt grunnsetninger for en rettsordning, som den frivillige sammenslutning av europeiske stater ved en overenskomst skulle ordnes etter.

BILDET AV QUISLING VILLE IKKE VÆRE FULLSTENDIG,

hvis man ikke framstiller, hvordan han som en løve har kjempet for norske interesser — slik som han så det. — Hans ceterum cenceo: kravet om fredsslutning og Reichskommisariatet som tysk sivil okkupasjonsforvaltning erstattet med en diplomatiske misjon var så inntrengende og manende og gjentok seg så ofte, at den nesten ble oppfattet som kverulanse. Men det som han krevet var dog ikke annet enn det fundament på hvilken Quisling kunne foreta den endelige oppbyggingen av den norske statens nyordning. Og han ville på samme tid gjøre dem tilskamme, som i ham så et redskap for okkupasjonsmakten, det som han ikke ville være og heller ikke var selv om han imellom fra tysk si-

MEN DE FORSKJELLIGE OPPFATNINGER OG TEMPERAMANG FØRTE STADIG TIL DIVERGENSER

og åpnet en dyp kløft mellom dem. Terboven hadde også til å begynne med stemt mot Quisling, og det lå i Quislings karakter, når han ikke kunne glemme det. Quisling var som menneske istand til ekte følelse, mens Terboven ikke kjente slike bevegelser. Det forekommer meg, at begge disse menn som skjebnen i en historisk avgjørende fase hadde stillet ved siden av hverandre i sin sortie ga sitt eget selvportrett: Mens Terboven med likeså kalt overlegg som beundringsverdig selvmeherskelse nett opp på minuttet av den tyske kapitulasjon i Norge tok sitt liv med en spregladning, overga soldaten Quisling den neste dag sin kårde. Terboven hadde foreslått ham å dra utenlands med det siste tyske fly, som også brakte Leon Degrelle til Spanien — men Quisling avslo det. Han ville ikke la sine tilhengere i stikken, og han ville gå den engang påbegynte veien tilende.

OG HAN HAR GATT DEN TILLENDE MANDIG OG STERK.

Foran rettsskranken har han ikke stått som en fattig synder, men er enno en gang gått inn for sin overbevisning. Med sin forsvarstale har han rettferdiggjort seg moralsk og fra høyt ut syn framstillet verdenssituasjonen, slik han så den, og hadde lagt til grunn for sine handlinger. Trass i den lidenskapelige atmosfære i høysommeren 1945 viser siste akt av dramaet forsonlige og sympatiske trekk. — Den presten som beredte den lutherske kristne prestesønn til døden, var trass i politisk motsetning sterkt påvirket av denne mannens karakterstyrke og troskap mot sin overbevisning, som han avsluttet med sitt jordiske liv. Og de soldatene, som hadde bivånet skytingen av Quisling på Akershus, de følte høyaktelse, ja nesten som stolthet over, at en norsk offiser gikk den siste gangen så mandig.

Denne mannen var ingen opportunist, som hadde utnyttet et ventyrlig tilfelle, han var heller ikke en forræder mot sitt fedrelands interesser, men en idealist, som ville bidra med sine byggestener til framtidens bygning, selv om disse byggestener

søkelupe har måttet oppgi å finne andre utgifter av betydning på okkupasjonsærenes kommunebudsjetter, som kan sies å ha gått til noe politisk formål. Det skal man erindre, når man taler om NS-forvaltningen av kommunene i disse årene.

Kravene om innblanding i kommunefinansene fra Reichkommisariatets side var nok den verste nøtten å knekke. I Tyskland var kommunene pålagt meget store krigsfinansieringsbidrag til staten. Gjeldsbetaling og fondsavsetninger ble derfor meget sterkt redusert. Den samme ordning innførte tyskerne også i andre okkuperte land og alt i 1941 ble et slikt forsøk gjort hos oss. Gjennom skriftlige utredninger lyktes det i første rekke Vries Hassel å få det avverget. Tyskerne kom igjen i 1943 og krevde 200 mill. kroner til nedskrivning på tyskerkontoen samtidig som de ville ha gjennomført samskatt for stat og kommuner. Også dette ble avverget ved lange betenkninger hvori det også ble gått i rette med tyskernes store pengeforbruk i Norge. I de to budsjettår 1943 og 1944 ble det på denne måte reddet henved 400 mill. kroner for de norske kommuner og reformen ble aldri gjennomført.

Det vil føre for langt her å gjennomgå den seige kamp som ble ført for kommunene, men vi kan fastslå, at det mål som ble satt, gjenreisning av kommunenes økonomi, ble nådd. Vi kan her sitere ekspedisjonssjef Helge Seip i Dagbladet 19/11 1949: «Da krigen sluttet, var kommunegjelden kommet ned i et beløp som man må tilbake til den første verdenskrig for å finne maken til. Med 730 mill. i samlet lånegjeld lå tallet nærmere en halv milliard under 1939-beløpet og under halvparten av det toppnivå som ble nådd i 1926 på over 1.500 mill. kroner. Gjeldsnedgangen hadde vært særlig sterk i bygdene, men også i bykommunene. Fylkene og fylkeskommunale elektrisitetsverk hadde betalt tilbake betydelige beløp. Samtidig var det lagt opp reserver i kontanter, bankinnskudd og verdipapirer som tilsammen utgjorde nesten like mye som lånegjelden».

Ingen skal vel beskyldes hr. Seip for å ville tale NS's sak, men han gjengir kjennsgjerningene og de viser at kommunenes status i okkupasjonsårene ble bedret med ca. 1.200 milliard kroner, og her skal man overfor de stadige innvendinger bemerke, at det i okkupasjonsårene ble bevilget langt mere til vedlikehold enn i tidligere år.

Vi har måttet beskjefte oss så vidt utførlig med dette for å sette tingene på plass, og når en enkelt manns navn her er trukket i forgrunnen er det ikke for å underkjenne hva de mange andre i departementet har gjort, og heller ikke for å avsvkke den lokale kommuneforvaltnings innsats. De har alle sammen ære av resul-

for det første Europa. Og han strebet hen imot en ny demokratisk ordning for Norge. Hans autoritære regime skulle bare føre det norske statsskipet ved Tysklands side inn i den europeiske havn. Quisling selv har ikke hersket og diktert. Han har i lange møter rådført seg med sine ministre og embedsmenn og han har hørt de ansvarliges mening. Han var også representant for en ekte, statlig rettsordning og han har på en dyktig og diskret måte tilintetgjort de bestrebelsener, som utgikk fra «Berater» fra NSDAP, for å danne et parti primat etter tysk mønster. Selv var han også i første rekke en statens representant, og mer ministerpresident enn partifører.

I DEN VIKTIGSTE FORUTSETNINGEN HAR QUISLING TATT FEIL,

og dermed var hans plan dømt til å mislykkes: Tyskland bestod ikke kraftprøven i den annen verdenskrig. Men enno før Quisling klart forstod det, var det hos ham dukket opp alvorlig tvil om den tyske ledelse i fullt omfang var seg bevisst sin europeiske misjon. Han tvilte ikke bare på utsikten til seier, men han

tattet, men så ble de også grundig straffet for det av dem som kom hjem til dekket bord og som forsynte seg så kraftig at kommunene i dag har spist opp de reserver som gode menn skaffet dem i de hårde år under okkupasjonen.

han forstod vekselvirkningen mellom feilene i den tyske politikk og uhellet i den militære krigføring. Jeg har ofte hørt Quisling i bevegede ord klage over dette. Han ønsket fredsslutning med Tyskland og et offentlig forbund mellom Norge og Tyskland. Og ihvertfall ønsket han å gjenopprette Norges fulle suverenitet. Hvilke grunner Hitler ellers kunne ha hatt til ikke å gå inn på dette, har han sikkert ikke villet binde seg. Og Quisling var mistroisk nok til i dette å se et symptom på uoppriktighet i den tyske politikken som ikke bare ga Quisling gåter, men også fordret av ham et overmål av tillit uten å vise nevneverdig imøtekommenhet. Jeg minnes en samtale ved reisen der Quisling sa til meg, at Tyskland gjennom sin ugjennomsiktige politikk har ødelagt sin opprinnelig store moralske kredit i de besatte områder. Det gjaldt især Frankrike, for ikke å snakke om Russland, der man hadde erstattet røde kommissarer med brune. Quisling var virkelig en oppriktig Tysklandsvenn, men hans i seg selv vanskelige stilling i Norge ble gjennom den manglende imø-

statens styrking. Og han var på samme tid gjøre dem tilskamme, som i ham så et redskap for okkupasjonsmakten, det som han ikke ville være og heller ikke var selv om han imellom fra tysk side ble påtvunget tiltak, som gikk hans ønsker imot og som han av verget, selv om han ikke alltid kunne hindre dem. Nordmenn kan være overbevist om, at de på avgjørende måte kan takke Quisling for, at de områder, som fikk føle krigens hårdhet likevel i medlidenhet har fått føle minst mulig. Quisling har med sin politikk under okkupasjonen oppnådd meget for Norge.

NÅR QUISLINGS STILLING I OFFENTLIGHETENS ØYNE

var skjev, så lå det ikke alene i det faktum, at Norge var besatt av tyske tropper og at den norske forvaltning var underordnet en tysk kontrollforvaltning, men skjevheten var også begrunnet i de personlige forhold mellom de to ansvarlige menn. Når allerede Reichskommisariatet var en pel i kjøttet for Quisling, så betød Terbovens personlighet og nødvendigheten av samarbeidet med ham en tilleggsbelastning for ham. Quislings sindige, klokt vurderende forstand, som ikke var fri for mistroiskhet, og Terbovens springende og forslagne intellekt forholdt seg til hverandre som ild og vann. De var begge henvist til hverandre.

et ventyrlig tilfelle, nan var heller ikke en forræder mot sitt fedrelands interesser, men en idealist, som ville bidra med sine byggestener til framtidens bygning, selv om disse byggestener i dag er forkastet. Kanskje vil de bli båret med til fundament for huset av i morgen. Denne glødende patriots siste tanke gjølt NORGE.

Vi etterlyser —

— Fortsatt fra side 1 —

i politikken tjeneste. Sådan avtale er i tilfelle et eklatant brudd på et internasjonalt anstendighetsprinsipp for rettsleien.

DET NORSKE «RETTSOPPGJØR» har for øvrig gått langt ut over det som regjeringen i følge vedk. avtaleengivelse synes å ha forpliktet seg til. Ennøsk syn på saker av denne art fremgår tydelig av at det ikke har vært noe «rettsoppgjør» nå de engelske kanal-øyer etter okkupasjonen. Engelske frontkjemper er dog blitt straffet. Det var jo ingen tvil mulig om Englands krigføring og allianseforhold. Men hedømmelsen har vært mild, således f. eks. 6 måneders fengsel for en engelsk artillerist som gikk inn i Britisk frikorps og deltok på østfronten (Chelsea krigsrett, jan. 1946).

Nemo.

Utenrikskronikk

Nøytralismen — Det tredje standpunkt

Den bastante ensrettethetens propaganda for A-pakten og hva dermed står i forbindelse, har gitt menigmann det inntrykk, at hele Vesteuropa står bak denne stort anlagte offensiv. De, som tviler eller står imot, har ikke kommet til orde og derfor kan det for oss, som står uavhengig av den rådende opinion være grunn til å se litt nærmere på, hva der rører seg bak kulisserne. Det er nemlig noe som kalles det tredje standpunkt — nøytralismen, og særlig i Frankrike slutter folk seg mere og mere til dette. La gå, at det her er tale om vake lengsler og ønskedrømmer mere enn om realiteter og nøktern vurdering, men de er til stede og kan inneholde spiren til en ny politisk bevegelse.

Grunnlaget ble lagt under et

stort møte i Paris forleden og der deltok en lang rekke kjente menn, som praktisk talt alle tilhørte de ikke-kommunistiske venstregrupper. Mange av dem redegjorde for sine synspunkter og det har sin interesse å notere, at samtlige talere understreket, at de ikke hadde noe med kommunistene å gjøre. Ja, de tok helt og fullt avstand fra dem. Vårt kjennskap til møtet og dets forløp skriver seg fra «New Statesman», hvor Alexander Werth har gitt et referat. Etter det samlet talerne seg om følgende punkter:

Hvis den atlantiske politikk med tysk opprustning og det som følger av dette får anledning til å fortsette, er krigen uunngåelig og Frankrike vil gå til grunne. Det er ikke lenger

nødvendig for Frankrike å være økonomisk avhengig av USA. — Marshallhjelpen representerer bare to pst. av nasjonalinntekt. Frankrike importerer. Til gjengjeld og USA leverer ikke engang halvparten av de råvarer som gjeld for Marshallhjelpen sluker krigen i Indo-Kina to pst. av nasjonalinntekten og hvis Frankrike oppga Indo-Kina, kunne det unnvære Marshallhjelpen og Frankrikes uavhengighet er mere verd enn disse to pst.

Den politikk, som nå føres, deler Frankrike i to leirer, som står fiendtlig overfor hverandre. Valgreformene søker å knuse kommunistenes representasjon i parlamentet hvoretter partiet vil bli forbudt. Arbeiderklassen vil deretter bli mere og mere skånsløst utnyttet, og kommunistene som følge derav vinne stigende popularitet, slik at det hele vil ende med borgerkrig og revolusjon. Militært vil Frankrike ikke være slettere stillet uten allierte, og briessfaren vil være meget mindre. De amerikanske tropper som nå skal sendes til Europa, vil ikke være istand til å stanse russerne, men kan bare provo-

sere dem. Den amerikanske hær kommer til å løpe likeså hurtig til Pyrenæerne, som en fransk hær, som ikke har fått amerikansk hjelp.

Den kjente politikker, Pierre Cot som var en v talerne, understreket, at det var på tide, at Frankrike og USA gikk hver til sitt. Nøytralisme var ikke en politisk teori eller en politisk doktrine, men en politisk holdning, som i ganske særlig grad passet for den aktuelle situasjon. Han utviklet dette således: — Frankrike må ikke tilhøre noen av de to blokker, hverken den russiske eller den amerikanske. Hvis Frankrike det siste år hadde vært mere uavhengig, kunne det ha støttet Nehru med det resultat, at det nå ville ha vært fred i Asia. Frankrike kunne også selv ha bestemt, hvor meget det ville ofre på forbedringer av sosial og økonomisk art. Endelig er A-pakten i kraft av sin fanatiske anti-kommunistiske godhet på vei til å dele landet opp i to fiendtlige leirer, hvorved veien åpnes for fascismen.

Det er hovedinnholdet av det, som ble sagt på møtet. Det

har fått tilslutning av bladet «Le Monde», som forøvrig under de høyst skiftende bladforhold i Frankrike, nyter internasjonal anseelse. Det har bragt en stor artikkel av Maurice Duverger, som presiserer nøytralistenes utenrikspolitikk. Det er to veier å gå, sier Duverger. Den ene er styrkens vei, og den fører til A-pakt, tysk opprustning og alt det som følger med dette. Den annen er forsoningens vei. Nøytralisme betyr rent konkret et nøytralisert Tyskland, hvor samtlige besetningsstyrker både i vest og øst er trukket tilbake. Man kan også stille problemet opp på følgende måte: Hvis det er sant, at russerne vil fred, vil den tyske nøytralitet garantere dem, at også vi på vår side vil opprett holde freden. Et nøytralt Tyskland vil bevirke, at russerne ikke lenger har anledning til å påstå, at de føler seg innkredset. På den annen side — hvis russerne spekulerer på krig — vil Tysklands nøytralitet svekke Europas sikkerhet, fordi den tyske kontingent mangler i Vesteuropas hær. Men en krig vil under alle omstendigheter ødelegge

Vesteuropa, uansett om Tyskland er med eller ikke, så det er fra et Vesteuropaisk synspunkt vel verd å løpe risikoen.

Det har ikke vært mange kommentarer til nøytralistenes fremstøt. Hva vil kommunistene si, det er et av hovedspørsmålene. Hvis slike tanker blir satt ut i livet, vil det medføre, at det øst-tyske folkedemokrati opphørte å eksistere, og det vil vel ikke russerne tillate. Det kommunistiske «Nouvelle Critique» synes ikke å være særlig stemt for nøytralismen. Den har sine gode sider, sier bladet, men den understøttes av alt for mange tvilsomme folk. Og det samme vil vel amerikanerne si, hvis de da i det hele tatt kommer til å beskjefte seg med denne bevegelse før de ser, om den får vind i seilene. Vi har beskjefte oss med den for å gi våre lesere anledning til å stifte bekjentskap med stemningene i land, som føler hvor skoen trykker og hvor blåøvetheten ikke er så stor som i vår egen lille vasalstat med Marshallhjelp og A-pakt til helt opp under ørene. 30.3.51.

Jøssing vil huskes som det mest

trøstesløse navn så lenge det bor nordmenn i Norge

JEG HAR LEST 8. Mai de 2 siste år og har i den tid sett forskjellig stoff uten å ha følt trang til personlig innlegg, inntil jeg nu fikk lese hr. Langes artikkel, men da — unnskyld — er det blitt meg komplett umulig å holde kjæft lenger. Når hr. Lange i sin artikkel påtar seg å forklare en jøssings standpunkt, da tenkte jeg jo nu skal du endelig få se. Han begynner med å sette ordet jøssing i gråseovne for deretter å avlive begrepet. Det burde han ikke, thi dette navn vil huskes som det mest trøstesløse navn så lenge her bor nordmenn i Norge, og de som har båret dette navn under krigen, okkupasjonen og etter fredsutbruddet har selv sørget for å gjøre navnet udødelig. Uten ordet jøssing kan man vanskelig tenke seg den krig mot Tyskland som etter folkerett og lov burde ha vært rettet mot den makt som først brøt vår nøytralitet og som brøt den gang på gang helt fra den la beslag på vår tankeløst. De snakker videre om at De og event. andre jøssinger i samfulle to år — de to siste før krigen, fløy rundt lend og strand med gråten i halsen for å velte til forståelse av forsvaret; visste dere ikke da, at det var forsent, visste dere ikke at daværende forsvarsminister Fr. Monsen var identisk med forfatteren av den forlengte siden utgitte brosjyre «Sannheten om vårt forsvar» og at forfatteren der har lagt fram sitt politiske testament om vårt forsvar. Visste dere ikke at den 7de april 1932 var den ytterste dag for sannheten friheten og vårt lands selvstendige liv, at denne dag har skapt NS-folk av mennesker med forstand, ærlig samfunnsvilje og tro på rett og sannhet. Forstår ikke de som kaller seg jøssinger at de selv, og nettopp de selv ene har gjort det mulig for Monsen og Co. å slå igjennom med sitt store avrustningsprogram deri innbefattet også åndelig og moralsk avrustning. Eller vær erlig, var det ikke så at alle samfunnslag fra konservative høyre til Moskva-kommunister — hele gjenget — og under jøssingmerket, under okkupasjonen stod rygg ved rygg i sin satans kamp mot sannhet, folkerett og norsk lov, mot en god moral, mot kjærligheten og således mot fedrelandet, og at de den hele tid villig lot seg innsprøyte og oppjage fra London der Monsen og Co. drev sitt kommunistiske spill: krigen i Norge, hetzkrigen, krigen mot sannheten og den sunde fornuft. — Jo i dag ser alle at det var så, de vil bare ikke, og mange tør ikke se

ler seg «kongetro». Var jeg kongeville jeg si: Gud bevare meg for mine venner!

De nevner, at De har skrevet til Gerhardsen og til en av de førende for undersøkelseskom. Jeg betviler ikke at De er et meget bra menneske, at De etter evne har forsøkt å avspenne forholdet og at De ærlig legger kortene på bordet i dag. Gjorde alle det, så her annerledes ut i vårt folkesamfunn i dag, men når jeg går til denne erkjennelse så skjer det på bekostning av Deres politiske teft. Det er vanskelig å unnskyld et helt folk så lenge der kun er to alternativer å velge mellom — var de så onde, eller var de så naive, at de kunne støtte opp om et kommunistisk kup. Nåja, man ser jo denne samme uforklarlige foreteelse ute i den store verden — dette viljeløse knefall for kommunismen. Men tenk å gå inn for lov løshet og ut som gjennom 10 sørgelige år har fulgt i lovløshetens spor og som uvegerlig må ende i kaos, tenk ikke å forstå hva lov og rett har å bety for et folk. Jeg etterlyser forgjeves et tredje alternativ, thi jøssingen forstod ingenting i 1945 heller, de hadde ingenting lært gjennom de 5 lange år. Jøssingens innsats som patriot, som moral og lovmenneske er helt uforståelig, at disse egenskaper har ført til æresgasjer, ordener, fete ombud og megen svada av heder lig ornat, og hutaer, det burde vært mistanke, men gjorde det? Jo hos Langeland eller en Scharffenberg — men folket sov. — Det store rettsoppgjør virket på massene som en tyrefektning eller hekseprosess fra middelalderen. Massene skrek seg hæse under de djevelske orgier, ved arrestasjoner, der vold, terror og mishandlinger ble øvet som god underholdning til Jøssingen.

— Vil det være riktig å unnskylle

denne hop? Hva skal man så unnskylle dem med? A tilgi denne hop det er en helt annen sak. En meget stor mann har sagt: at et folk har det styre det fortjener. Så har vi altså fått det styre nu som jøssingen gjennom de lange mørke år var med å skape gjennom sitt kloke og lykkelige valg. Hva har så det norske folk igjen for sin sabotasje mot lov og rett. Jo, etter å ha fylt fengsler og leire med norske brødre, med gremmelse og sorg, således at hundretusener ut over landet sulter, sørger, uten håp forlatt av sine egne av samfunnet. Således ble okkupasjonen et helvete for en rekke nordmenn og deres familier, for så å fortsette da rettsoppgjøret i 1945 brøt inn over landet med dobbelt, ja, firedobbelt kraft. Jøssingmentaliteten synes å ha seiret. Hvem vil så leve denne tiden om igjen og da som jøssing? Unnskyld hr. Lange. Jeg har ikke forstand nok til å begripe denne setting i Deres produkt. Men kanskje De neste gang som «kongetro» mener medskap i NS. Jeg ønsker ikke å fornerme Dem, men jeg har jo sannheten med meg i denne fortolkning og jeg mener det er på tide å gi sannheten en sjanse.

Når De besværer Dem over den journalistikk som føres i «8. Mai», så tør jeg ikke ha noen formening om denne påstands riktighet. Jeg vet bare, at der er flere som lurar på, hva der skrives i «8. Mai» og så lenge Gerhardsen og Co. tier, så kan De være trygg, sannheten er der. At den kan være lei å høre, er en annen sak.

Den avis som har fått til oppgave å avdekke så enorme mengder smuss som tilfellet her er, kan ikke bli noen festplakat. Ordet sier jo, at der skal sterk lut til skurvede hoder.

A. Chr.

En tjekkoslovakisk jødinne forteller om de tyske konsentrasjonsleire

Hun har aldri sett noe gasskammer

Fangene ble stort sett godt behandlet av tyskerne, men de polske jødinne som passet de kvinnelige fanger var grusomme

Det norske folk -

— Forts. fra side 1 —

Sovjet-samveldet vil sikkert ha interesse av å begrense operasjonsområdene til hovedkrigsteatrene, så lenge det er mulig. Et nøytralt forsvarsforbund med Sverige ville sannsynligvis skaffe og så Norge en sådan respitt, — et pusterom som kan tenkes å kunne gå over til varig fredstilstand. Forutsetningen er da en KONSEKVENT nøytralitet også fra Norges side, med «kanonene pekende i alle retninger» — i motsetning til hva forholdet var i 1940. Gjenreisningen av forsvaret ville også i tilfelle av nøytralitet kunne regne med støtte fra vest, dessuten fra Sverige. Norges valg av linje må i relasjon til nabolandene betegnes som meget ego-sentrisk, riktignok på sviktende premisser og forutsetninger. I virkeligheten er den katastrofal for landet selv.

3. Hvis det norske forsvar i noen tid kan klare å motstå invasjonen, vil de norske byer på Sør- og Vestlandet samt omkring Oslo-fjorden antagelig bli bombet sønder og sammen fra baser i Danmark og Tyskland ved flyangrep og ved fjernstyrte projektiler. Denne udekkede flanke er forsvarets Achilles hel.

4. Som følge av medlemskapet i A-pakten og den senere tids utfordrende presseagitasjon må vi under sovjet-russisk okkupasjon vente oss halternes skjebne. Den på hånd irettelagte motstandsbevegelse vil ytterligere fremme en slik utvikling. Passiv korrekthet med nøkterne pressereferater fra østblokken uten hetspreg ville vært en fornuftigere retningslinje. Folkeretten må ventes tilsidesatt av okkupanten, når den på forhånd er uttullet av den okkuperte befolkningens politiske ledelse.

gjøre det på resten av reisen», sa hun. En dag fikk hun og mange andre beskjed om, at de samme aften skulle forlate leiren. De hadde hørt rykter om gasskammerne og ble meget engstelige. De ble stappet inn i et tog uten å få vite bestemmelsesstedet. Dette viste seg å være Hamburg. Her ble alle kvinnene satt til å rydde opp i det bombede havneområde. Leiren de bodde i lå temmelig langt derfra. Der hersket en gjen-

Flettverksgjerd

leveres i maskestørrelser 25 — 40 — 50 og 60 mm i alle høyder inntil 3 meter. Da etterspørselen er stor vil det være i Deres interesse å bestille straks. Skriv. Vi svarer omgående.

GJÆRDEFABRIKKEN «GREL»
Thor H. Sandorf
Kolbotn

ELEKTR. KOMFYRER

brukte, men i garantert stand. — ELEKTRA, 3 pl. stekeovn, rygg, hvit, kr. 285.—. ELEKTRA, 3 pl. stekeovn, hvit, kr. 235.—. BEHA, 2 pl. stekeovn, hvit, kr. 185.—. Sendes i oppkrav.

A/S KAMPEN ELEKTRISKE
Nannestadgt. 5, Oslo
Telefon 68 36 97

Hotellbetjening søkes

En pålitelig og vant kjøkkenpike, 1 oppvarningspike og 1 varelspike får plass fra 1. mai d. a. Nærmere konferanse.

SORTDAL HOTELL
Tingvoll

Jeg søker

en grei og huslig jente, vant med landsens stell, som sammen med meg er villig til å drive en liten gård ved Nøtterøy. Alder 23—40 år. Bill. mrk. «Ungkar, nr. 117».

Gutt får plass.

Ung gutt, 16—18 år, gjerne en som savner et hjem, kan få hyggelig plass på liten gård ved Nøtterøy. Helst en som er glad i sjø og båter. Bill. mrk. «Familie-medlem, nr. 118».

Tidl. NSUF jente

søker god post. Har kontor — forretningspraksis, ungdomsskole, flere års øvelse i selvstendig husarbeide. Litt øvelse i søm og vevning. Alt har interesse. Bill. mrk. «28 år, nr. 116».

To flinke stuepiker

kan få god post på Britannia Hotell, Drammen.

Jente

får plass på gard med sæter fra 1. mai, hos

Anton H. Dale, Elnesvågen.

Hvem kan låne meg

ca. 8000 kroner til modernisering av igangværende forretning. Garanti første prioritet i oppført forretningsbygg med tomt, sentralt sted. Bill. mrk. «Assortert landhandel, nr. 123».

TØRRFISK

til revfor billig tilsalgs.

Eksn. anv.

Hushjelp

helst yngre, får plass på Totengård fra 14. april - 51, eller senere. Henvendelse Paul Sukkestad, Lena — Ø. Toten. Telef. 29 a

En pike

som vil lære barselpleie kan få plass (som elev) i april måned. Gunda Lyngaas, Skien.

SANG — MUSIKK

Personer med interesse for sang og musikk kan få bli med under ledelse av organist i Kristent Samband, Keyserstgt. 1, Oslo. Henv. på møtet hver søndag kl. 19, eller til sokneprest Andersen, Ski.

Dressen kan vi sy —

hvis De har stoff med tilbehør. 20 års praksis. Skriv etter mål-skjema. Sylønn kr. 77.—. P. Sporssem's Konfeksjonsfabrikk Aukra

Agronom.

Ungkar i 30 års alderen får plass som arbeidsleder hos kvinnelig gårdbruker. Samme sted trengs også en dyktig gardskar.

Domaas Gaard, Dombås.

Hallo, damer!

Herre, 36 år, 1,72 h., ærlig, ungdommelig, godt utseende (frontkjemper), allsidig utdannet, i god stilling, l. leilighet i Oslo, søker forb. m. fiks, usnobbet dame i pass. alder. Foto ønskes og loves. Full diskresjon. Bill. mrk. «Alvor, nr. 122».

den hele tid villig lot seg innsprøyte og oppjage fra London der Monsen og Co. drev sitt kommunistiske spill. Stilleisen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

krigen i Norge, hetzkrigen, krigen mot sannheten og den sunde fornuft. — Jo i dag ser alle at det var så, de vil bare ikke, og mange tør ikke se sannheten i i øynene, det kan jo også være farlig å bringe sin mening til torvs i dag.

Krigen i Norge begynte altså ikke — sier De — før Quisling kom til makten. Quisling stod ikke i A-partiet, det viste han jo 7. april 1932, nå, og derfor kom krigen, mener De. — Mobiliseringen og hele det sørgelige kapittel med tusener av drept norsk ungdom — altsammen var således bare et politisk sjakktrekk.

Er det slik De ser det når De anfører at motstanden ikke øket på (nasjonale premisser)? Man tør spørre, om De som god nordmann da ikke begynte å forstå at Deres plass var i NS. Og De sier videre: om jeg kunne velge om igjen ville jeg ha vært den samme kongetro som jeg var. — Dertil er å bemerke: var De egentlig så «kongetro»? eller har De glemte vår konges avskjedshilsen da han 7. juni 1940 forlot landet? De blant vårt folk som respekterte det kongelige ord om lojalitet mot kupanten.

— Jeg spør, var det jøssingen? — Jeg bare spør. Jeg tør og vil ikke svare, fordi svaret lett kan bli en fryktelig anklage mot dem som kal-

Fangene ble stort sett godt behandlet av tyskerne, men de polske jøddinner som passet de kvinnelige fanger var grusomme

Fva er sannheten om gasskam-

S. L. stiller i en artikkel, «Erkjennelse fra begge sider», dette spørsmål i «8. Mai» nr. 6 i år.

Av egen erfaring vet jeg intet, men det kan kanskje interessere å høre, hva en jøddinne fra Tsjekkoslovakiet har fortalt.

En norsk frue (Jøssing) i Oslo fikk fra en svensk bekjent anmodning om å ta seg av en tsjekkisk jøddinne, når hun kom til Oslo på vei til Australia. Jøddinnen viste seg å være meget sympatisk og på oppfordring fortalte hun utførlig om alt hun og hennes familie hadde gjennomgått.

Med sin mann, som var jurist, og to voksne barn levet hun i Tsjekkoslovakiet uten å lide noen overlast den første tid etter besettelsen. «Vi hadde det så godt i vårt deilige hjem, kanskje altfor godt», sa hun. For da de hørte rykter om at alle jødder skulle anbringes i konsentrasjonsleire, kviet de seg for å forlate hjemmet. Bare sønnen reiste til slektninger i England. En tid etter ble ekteparet og datteren anbrakt i en leir for jødder. Der hadde de det i begynnelsen godt. Hver familie hadde sin lille

bungalow, men etterhvert kom der nye familier til, og det ble trangt med plass. Tilslutt ble denne lille familien med mange andre ført, først til en av de store konsentrasjonsleire, senere, til en annen. (Såvidt jeg husker Auschwitz og Buchenwald). I den siste leir, hvor menn og kvinner var atskilt, ble mannen syk og døde av lungebetennelse. Men hun fikk lov å pleie ham til det siste.

Datteren ble forlovet, og en dag fikk moren en seddel fra henne, hvor i hun fortalte, at hun giftet seg og reiste med sin mann til en annen leir. Senere hørte hun ikke mer fra datteren.

Selv ble hun i leiren og etterhvert som matmangelen gjorde seg mer og mer gjeldende i Tyskland, ble også kostholdet dårligere for fangene. — Hun pointerte sterkt, at de stort sett ble ordentlig behandlet av de tyske. Derimot var de polske jøddinner som passet de kvinnelige fanger grusomme. I denne forbindelse nevnte hun, at hun dessverre som medpassasjer i sin kahytt hadde fått en polsk jøddinne som også skulle til Australia. «Jeg har ikke sagt et ord til henne hittil og kommer heller ikke til å

ter om gasskamrene og ble meget engstelige. De ble stappet inn i et tog uten å få vite bestemmelsesstedet. Dette viste seg å være Hamburg. Her ble alle kvinnene satt til å rydde opp i det bombede havneområdet. Leiren de bodde i lå temmelig langt derfra. Der hersket en gjenomført orden, hver fange hadde de nødvendige sengeklær, spiseredskaper, o.s.v. De polske voktersker var også her meget brutale. Hun ble således, tiltross for at hun var syk, tvunget til å arbeide — inntil en SS kvinne som hadde overoppsynet tok seg av henne.

En dag ble deres leir bombet, og da krigen kort tid etter sluttet, var hun en av dem, som ble ført til Sverige. Derfra kom hun i forbindelse med sine australske flyktinger, som hun nå var på vei til.

Da det interesserte den norske fruen meget å få vite sannheten om gasskamrene, ba hun jøddinnen svare uforbeholdent spørsmålet, om hun selv hatt sett disse eller kjente noen som var blitt drept der? Til begge spørsmål svarte jøddinnen bestemt nei. Heller ikke hadde noen av de andre i leiren noe kjennskap til dem. De hadde alle bare hørt rykter. I leiren fantes krematorier og avlusningsovne, men ikke gasskamre.

Da den norske fruen fortalte meg dette, måtte jeg naturligvis tenke på forfatteren Rølvaags fortelling om den menneskekjærlige lærerinnen som

forretningsbygg med tomt, sentralt sted. Bill. mrk. «Assortert landhandel, nr. 123».

TØRRFISK

til revfor billig tilsalg.

Eksp. anv.

Moskva radio

kan fortelle, at flere hundrede tyskere, som etter den ubetingede kapiteulasjon rømte til Argentina, nå er vendt hjem til Tyskland. Bare i november måned skal det være kommet over 400 tidligere SS-folk hjem til Vesttyskland. Disse kommer frivillig fra et fritt land, men hva skal man så si om de hundreder utvandrere fra de europeiske flyktingeleire, som i god tro drag som nybyggere til Abessinia. De søker nå å komme tilbake til det herjede Europa etter å være truet på livet av de innfødte stammer. Foreløbig har de søkt tilflukt i Addis Abeba, men den internasjonale flyktingorganisasjon forsøker nå å skaffe dem visum og transport, så de kan vende tilbake til flyktingeleirene i Europa.

skrev til Belgia etter første Verdenskrig. Hun ville gjerne ta seg av et av de ulykkelige barn, som hadde fått henderne avhugget av de grusomme tyskere. Hun fikk til svar, at der den menneskekjærlige lærerinnen som

Herre, 36 år, 1,72 h., ærlig, ungdommelig, godt utseende (frontkjemper), allsidig utdannet, i god stilling, i leilighet i Oslo, søker forb. m. fiks, usnobbet dame i pass. alder. Foto ønskes og loves. Full diskresjon.

Bill. mrk. «Alvor, nr. 122».

ØNSKER DE ET MALERI
vakkert og korrekt gjengitt
etter foto eller etter naturen

av Deres
**HYTTE-
GÅRD eller
VILLA-Å
RING:**
60 00 42
ELER SKRIV TIL
OG FORSK:

OLA Cornelius
-STENSGT. 5-III
-han greier det nok!

Gullbryllup

feires mandag 16. april av konsul Christen Knudsen og frue født Franklin Frednes, Porsgrunn.

Dagens adr. er: Nordartandvn. 25, Oslo.

E. S.

«8. Mai»

kronikk 9. mars 1951

Arne Bergsvik:

«Västerlandets förnyelse»

Bok & Tidsskrift, Malmö, 1951.

Per Engdahl er ingen debutant, han har i flere større og mindre publikasjoner behandlet sosiale og økonomiske emner, spesielt svenske forhold såsom «Sverige och det tjugonde århundradet» og «Sverige etter kriget». I dette nye verk, hvorav første del, 450 sider, nu foreligger, er det Europa, «Västerlandet», han skriver om og arbeider for.

Engdahl er like fascinerende som skribent og som taler. Ut av sin umåtelige viten legger han fram for oss «historien som resultatant av en kraftpaleogram, där sidorna utgöras av de i utvecklingen verksamma kollektivkräfterna, de ekonomiska och de sosiale, de politiska och de militära, de geografiska och de ideella, de biologiska och de psykiska». Stof-

fet er umåtelig, han mestrer det lekende lett, han legger frem en uendelig rekke eksempler fra historiens begynnelse til idag, det gnistrer i refleksjoner og tankekombinasjoner av høyeste kvalitet.

Når man vet at denne nesten blinde mann aldri under seg ro, men i en liten menneskealder alltid har vært underveis for å fortelle sine medmennsker at den vei vi nu går, den fører mot undergangen, da forstår man ikke hvordan han har kunnet og når han har kunnet granske alle de kilder, han øser av og hvordan han har kunnet forme og underbygge sine grunnsetninger for gjennomføring av nye og bedre sosiale og økonomiske tilstande i et lykkeligere Europa.

Allerede i første kapittel om

Historiens väsen, i hvilket han behandler dens, gjennom årtusende virkende kollektivkrefter, støter vi på det store bud: hans absolutte imøtegåelse av selvoppgivelsens vesen, for ham personifisert i Sprenglers «Untergang des Abendlandes», teorien om at enhver kultur, må gå tilgrunde når dens tid er ute, så å si med en naturlovs kraft.

Imot denne pessimisme stiller han opp sin optimisme; han påviser ved lange rekker historiske eksempler at det er menneskene, store personligheter, intelligenser av den forskjelligste støpning, som mer eller mindre skaper de vekslende kulturretninger, utviklingen herav og også kulturenes avsporing resp. spaltning og nyretning.

Engdahl fører oss gjennom 2 store kapitler inn i den greske og romerske verden. Jeg har aldri lest denne del av historien med et sådant utbytte. Vel lar han krig og feltherrer dra forbi, men i hovedsaken analyserer han ideene, årsak og virkning, alt det han vil vise oss for å kunne peke på hva vi

selv nu skal gjøre og ikke skal gjøre, hvis vi vil bidra til opprettholdelse av den vesterlandske kultur.

Ut fra denne og middelalderens historie bygger han opp de moderne ideologienes utvikling. Han sier om liberalismen at det som først og fremst karakteriserer den, er dens negative innstilling. Og han beviser denne interessante påstand. — Gjennom-Rousseau og Stuart Mill kommer han fram til Marx og feltropet «Proletarer i alle land, foren eder». Han beskriver romantismen og konservatismen, demokratismen og den nes utartning. Alle de store tenkere passerer revy og naturvitenskapenes og teknikkens innflytelse på utviklingen analyseres.

Videre analyseres hvordan utviklingen gjennom de siste decennier av 1800 år-tallet og fram til 1914 måtte føre til den første verdenskrig og hvordan resultatet av denne skapte de nye retninger: bolsjevisme, fascisme, nasjonalsosialisme. — Han analyserer inngående disse retninger og trekker sine konklusjoner. Han stiller teser og antiteser opp mot hveran-

dre og kommer til den store syntesen. «Kulturen är det väsentliga i mänsklighetens historia. Kulturen er grundväret i den stora syntesens ideologi». Frihetsarvet måste smältas samman med solidaritetsmoralen till en ny helhet». Også vises vägen til samverkan: Den industriella revolutionen — Borgarklassens oppmarsch — Industrialismen mognar — Den gamla statens undergang — I skuggan av kriget — Den förlorade freden — Den nya statens födelse — Korporatismen — Industrisamhällets konsolidering — Den nye bonden — Kultursosialismen og Världshandelns återuppståndelse.

De siste temaer som behandles i bokens første del er: Det italienska startskottet: Budskapet från Versailles — Replikken från Rom — Diktatur og imperialism — Det korporative eksperimentet — Greppet som losnede og Fascismens italienska rötter. Samt problemet Tyskland: Enhet og splitting — Hur nationalsosialismen slog igenom — Tredje Rikets folkemenskap — Det onödiga kriget — Katastrofen og Hitler, Tyskland og framtiden.

Det er jo en sørgelig kjensgjerning at dagens makthavere betegner enhver åndsretning som ikke slavisk følger det avsporete quasi-demokratiske undergangslinje som nazisme eller fascisme. Det er derfor naturlig at Engdahl og hans tilhengere er dagens «nazister». Intet er mere feilaktig. Engdahl har alltid konsekvent vært en motstander av enhver form for diktatur. Men han vil avskaffe de storsnakkende, midelmådheter som herjer verden, han vil at folkene selv skal ta den ledelse som nu er berøvet dem og gjennom en saklig og faglig forvaltning skape sin egen lykke i et forenet Europa. Den som det store uhyre, den demokratiske tvangsstat ikke formår å gi.

«Västerlandets Förnyelse» har vakt berettiget oppskikt i flere land, oversettelse til tysk, italiensk, spansk og engelsk, på høyese hold i Washington, er igang.

Boken koster 18 sv. kr. Jeg kan formidle bestilling gjennom norsk bokhandler.

Arne Bergsvik.

Nordmørspostens Trykkeri

Seljordvatn-mysteriet

Er Rudolf Pedersen blitt drept av rovmordere?

Han hadde mange tusen kroner på seg da han reiste til Notodden

Det tyske sikkerhetspoliti hadde et spor, men unnlot å følge det

For en tid siden hadde «8. Mai» endel opplysninger i forbindelse med likfunnet i Seljordvatnet. Vi fikk våre opplysninger fra hold som vi antar har godt kjennskap til saken, og på grunnlag av disse kunne vi fortelle at den myrdedes navn sannsynligvis var Rudolf Pedersen.

Franco har tilbudt å sende tropper til Vesteuropas forsvar

Mot at USA sender militære forsyninger til Spania

SPANIA STAR STADIØR PA DAGSORDENEN. Skadefroheten over opptøyene i Barcelona er avløst av resignasjon. De, som trodde at Franco-regimets tid var endt, regnet ikke med spanierne. De kan være uenig med Franco om meget, men de vil ikke ha borgerkrigen opp igjen og de vet, at når tiden er inne, vil også Franco fire litt på bylene. —

Amerikanerne er realister, når det gjelder Spania og vil helst av alt, at Franco skal få vilkår for å slutte seg til A-pakten. Mens dette etter hvert modnes, kan Washington opplyse at Franco har tilbudt å sende

Våre opplysninger vakte atskillig røre. Politiet våknet for en stund opp fra sin Tornerose-søvn og dagspressen begynte åter å blande kortene. I fjorten dager ble det drevet undersøkelser uten noe resultat, iallfall synlig og i dag kan en si at affæren er like mystisk som den var før opplysningene kom fram.

For om mulig å gi politiet og den «årvåkne og ansvarsbevisste dagspresse» en ny innsprøytning, kan vi atter gi endel opplysninger, som vi senest mottok i går:

Ifølge disse, reiste Rudolf Pedersen fra Oslo til Notodden den 6. eller 7. juli 1943. Ifølge ordre skulle han gi melding til Oslo etter at han hadde vært på Notodden en kort tid. Men noen melding kom ikke til den fastsatte tid, og myndighetene satte straks igang etterforskning. Det tyske sikkerhetspoliti deltok også, og såvidt en kunne forstå, hadde sikkerhetspoliti et spor å gå etter og som førte til Seljordvatnet.

På grunn av at Rudolf Pedersen da han reiste til Notodden hadde mange tusen kroner i kontanter på seg, antok en at han var blitt offer for rovmordere.

Under de foreliggende omstendigheter, oppstod spørsmålet hvor det var blitt av pengene. Rudolf Pedersen var nemlig en ordensmann på alle områder og der var derfor utelukket at han hadde kommet ut for kvinner eller alkohol. Det eneste og mest naturlige var rovmord, og denne teori førte også sikkerhetspoliti fram til et spor, men som på grunn av forskjellige omstendigheter ikke ble fulgt av sikkerhetspoliti.

Oppreising for Knut Hamsun

Engelskmennene ute på nye herjinger

«DE BRENDTE VARE GARDER» — har De hørt denne strofen før? Den gjentas og gjentas forat hatet ikke skal slukne. Men hva sier De, når de britiske myndigheter i Malaja har avbrent byen Jenderam i staten Syd-Selangor, fordi dens innbyggere har dekket over eller nektet å uttale seg om terrorhandlinger som har foregått i omegnen? Innbyggerne ble ført til en konsentrasjonsleir nord for Singapore, mens alt det de eiet ble solgt ved offentlig auksjon. Alt i alt ble 1500 mennesker rammet av denne hævn.

— Malaja ligger så langt borte, at de fleste leser om denne katastrofe uten å reflektere men vi har denslags nærmere inn på livet. Tenk bare på Finland og de Baltiske stater, hvor befolkningen ble tvangsforflyttet for å gi plass for «pålitelige elementer». Dette er kanskje også glemt. Alle minnes Finmark og Lidice, som fikk sin fordømmelse i Nürnberg, men ingen vil tenke på Dresden og Hamburg og på Jenderam.

Det er en lov for de tapende og en for seirherrene, og det vil fortsette i all evighet, for menneskene er seg selv like til alle tider.

Erkjennelsen

Hr. redaktør!

I Deres blad nr. 9 har De et innlegg fra hr. disponent S. D. Lilleide betitlet «Mitlauferen», inneholdende en stygg kritikk mot hr. Anders Lange. La meg med en gang si at jeg er dypt uenig — ikke fordi jeg kan forsvare jøssingpolitikken hverken før, under eller etter krigen, men fordi vi i NS ikke for noen pris bør følge den ekte jøssings selvforbedelse, den som bl. a. gir ham enerett til all hederlig overbevisning her i landet. Her er vi ved den innerste kjerne i saken. Den berører hverken politiske overbevisninger eller sympatier, men er et trekk i selve menneskenaturen. Der finnes nærmest intet i hele den vide verden som vi mennesker kan bli 100 prosent enige om, hvilket skyldes en lang rekke faktorer. Men hva som er

Det må en drastisk utluftning til innen befalskorpset

Soldatenes respekt for befalet mangelfull

En opinionsmåling i Tysklandsbrigaden har gitt et sjokkerende resultat: Nesten 1/3 var forutinntatt mot forsvaret da de trakk i uniform. Nesten tredjeparten fikk en negativ innstilling til forsvaret under tjenestgjøringen. Bare 25 pst. av mannskapsstyrken ble demobilisert med tillit til hæren.

Disse tall må leses med sterke forbehold skriver «Vårt Land» men de viser at noe er galt. Spesielle spørsmål brakte for dagen, at respekten for befalet var mangelfull. Den siste opplysning er det ikke minst grunn til å stanse opp ved, sier bladet. Hvis de foresatte svikter i den grad moralsk at de på grunn av fyll for en stor del taper soldatenes respekt, hvilke muligheter har vi da for å få reising og ryggrad i vårt forsvar? Det hjelper så lite med aldri så mange hundre millioner. Derfor må det

her settes inn med et alvor og en disiplin som ikke er til å misforstå. Jo høyere opp i befalskorpset, jo strengere må ansvaret her legges på den enkelte. Om nødvendig får man gå til en drastisk utluftning, sier bladet.

Ordene er ikke våre, men vi kan underskrive dem. Det står ikke bra til og det gjelder ikke bare det moralske, men også det faglige. Soldatyrket er blitt et håndverk, som krever alt av sin mann, men vi er bange for at amatørerne og den altfor sivile forsvarsminister ikke helt forstår dette.

Har dere gjort noe selv?

Det er ikke lenge mellom hver gang jeg hører spørsmålet reist blant de politisk forfulgte, om jeg tror det varer lenge innen Staten tilbakebetaler med renter de penger Erstatningsdirektoratet uhjemlet har røvet fra oss. Jeg har da for vane å spørre, Dem om de har gjort noe selv for å få pengene tilbake. Har dere slått ring om vårt Forbund, har dere anskaffet dere den lektyre som er kommet ut på forskjellige forlag som behandler «Rettssviket» og hvor det med all ønskelig tydelighet — selv av våre fremste jurister er slått fast at fremgangsmåten er uhorrt i et rettssamfunn og strider mot Grunnloven; eller har dere i det minste abonnert på vårt kamporgan «8. Mai», som er vår eneste av for rett og sannhet. . . .

Har dere abonnert selv og fått andre til å gjøre det samme? Har dere spredd avlsen blant hårdkokte jøssinger, som går med skyllapper for øynene? «8. Mai» må inn overalt i landet så folk kan bli overbevist om den urett som er øvet mot dem som reddet stumpe under okkupasjonen for det hele folk. Hvis A-partiets justisminister har

UKEN

MED DEN SAMME

sum som Vest-Tyskland må betale i okkupasjonsomkostninger, bestrider Frankrike utgiftene til sin samlede forsvarsmakt, medregnet luftvåpnet, kolonitroppene og omkostningene ved krigen i Viet Nam, uttalte forbundsrepresentanten dr. Franz Strauss. (Der Spiegel, nr. 9/51).

DET AMERIKANSKE SENAT

har vedtatt en lov som tillater tidligere medlemmer av fascistiske eller kommunistiske partier eller andre totalitære grupper å innvandre til USA, hvis de kan bevise at de er blitt tvunget eller lurt til å melde seg inn. (Die Zeit, nr. 12/51).

STATE DEPARTEMENT

i Washington har satt seg som mål å avslutte fredstraktaten med Japan i juni. Militære ledere vil imidlertid kreve at okkupasjonstroppene blir i Japan inntil det er kommet til en varig ordning i Korea og at det siden blir sikret tilfredsstillende forsvarsbaser. (Newsweek, 26. 3. 51).

PA VESTMARKTIDEN

i Koreakrigen deltar for tiden 14 nasjoner, nemlig: USA, Belgia, Australia, Frankrike, Hellas, Storbritannia, Holland, Kanada, Kolumbia, Luxemburg, New Zealand, Sydafrikasambandet, Thailand og Tyrkia. Dessuten deltar med sanitetsmaterieell følgende land: Danmark, India, Israel, Kuba, Paraguay og Sverige. Fra mai også Italia og Norge (Der Spiegel, nr. 9/51).

DET ER HITTL

registrert ca. 2.660.000 falne tyske soldater under den annen verdenskrig. I dette tallet er ikke medregnet ofrene for de allierte bombeangrep. (Berlingske Tid., 2.4. 51).

STREIKEN I BARCELONA

var ikke rettet mot Franco-regimet, men mot enkelte spanske ministres uduelighet. Ordet korrupsjon er blitt nevnt i denne forbindelse, noe som enkelte streike-plakater også peker mot, f. eks.: «Franco? Ja. Svartebørshandlere? Nei». (Die Zeit, nr. 12/51).

I DEN SCHLESWIG-HOLSTEINSKE

landdag forbereder nå representanter for tre partier et lovframlegg som tar sikte på å avslutte denazifseringen. Forhandlingene pågår for

Amerikanerne er reanster, nar det gjelder Spania og vil helst av alt, at Franco skal få vilkår for å slutte seg til A-pakten. Mens dette etter hvert modnes, kan Washington opplyse, at Franco har tilbudt å sende tropper til Vesteuropas forsvar under forutsetning av at Spania blir forsynt med amerikanske våpen.

Da USA's ambassadør, Stanton Griffis, i begynnelsen av mars kom til Madrid, begynte han å sondere dette spørsmål i det spanske utenriksministerium, og har fått følgende svar: Hvis USA sender militære forsyninger til Spania, vil Spania være villig til å bidra til Vesteuropas forsvar også ved å sende tropper utenfor den pyrenæiske halvøy, hvis det ønskes. — Og så får man se, hvorledes det utvikler seg.

Dette var godt sagt

Vi som har sittet i de politiske fangeleire under-skriver det

FRA NANSENSKOLENS SAMMENKOMSTER på Lillehammer bringer Morgenpostens medarbeider, Stene Dehlin, noen betraktninger. Vi siterer: «Jeg kan forstå den kjente foreleser som sa: «Fangene på Botsfengslet og Nansenskolen elever er de jeg helst taler for». Kanskje er det fordi fangene og den type ungdom som søker til et humanistisk akademi som Nansenskolen har dette felles: De hungre og tørster etter samkjensle og rikt sosialt liv, samtidig som de føler en sterk trang til å gå gjennom stengte dører, til å overvinne de ting som hindrer et fritt utsyn». —

Dette er godt sagt, og vi, som har sittet i de politiske fangeleirer kan underskrive det. Det skulle jo likesom være en slags sosial forsorg fangeleirene, men den kom som regel tilkort, da det var så ymse med de forutsetninger disse fengselsfunksjonærer var i besittelse av. Hvis ikke fangene innen sin egen midte hadde hatt åndsrrike og åndrike menn ville det ha sett svart ut, men de var for hånden og for dem, som ikke var blitt helt sløve eller stengte seg inne i sin egen egoisme, var det mangen berikende stund sammen med dem, som ikke lot seg stenge inne og som bevarte sitt frie utsyn tross pigg-trådd og sjikaner. De skal ikke glemmes, for de ga av sitt hemmelige fond og glemte seg selv for å hjelpe de andre. —

Oppreising for Knut Hamsun

AVISENE BRAKTE NYLIG en melding om den store ære som ble vist Knut Hamsun fra amerikansk hold, ved hans utnevnelse til Knight of Mark Twain. Hamsun var den første nordmann som er vist en slik ære.

Hva vil mon Barbra Ring i Nationen si til dette? Da Knut Hamsun den 4. august i forfjor rundet sine 90 år, prestere den flåsete B. R. med å skrive, at det ble Hamsuns tragedie, at han levde 10 år for lenge (!). Det virket forstemmende på atskillige norske landsbygdaas kvinner og menn at bondeorganet tillot noe slikt på trykk om forfatteren av Markens Grøda. For i betraktning av Barbra Rings alder, bør det nesten være henne tilgitt at hun «forsnakket» seg på trykk ved nevnte anledning. Hadde hun bare tenkt seg bedre om, hadde hun nok aldri skrevet dette. For hvis Hamsun skulle ha dødd for 10 år siden, så ville jo våre nidkjære jøssinger gått glipp av anledningen til å utføre sin ærefulle bedrift med å mentalundersøke Norges store dikter og Nobelprisvinner. . .

Nationen har benyttet Barbra Ring til litteratur-anmelder i etterkrigs-årene. Som sådan har hun gjort seg bemerket med å utøse sin galde over NS og tyskerne. Selv når en skulle tro at innholdet i enkelte bøker hun anmeldte lå på et plan som vanskelig kunne by noen rimelig anledning til utgydelse av NS-hat, forsømte nok fruene seg sjelden med å komme med sine eselspark. Det var tydelig, at her sto man overfor et menneske som i særlig grad var utstyrt med de forherdelsens briller som kun gjen gir to farger: svart — hvitt. Vel tok jo aldri vi som skulle rammes fruens galde så høytidelig. Det var jo bare så artig å få det servert gjennom Nationens spalter, — det organ som sammen med Drammens Tidende før 1940 var mest opptatt med å framstille Mussolinis Italia og Hitlers Tyskland som sosiale mønsterstater.

Den samme Nationen var forresten påpasselig med å gjengi fra bladet «Fjell-Ljom» en hyldest-artikkel til Barbra Ring i anledning hennes 80 årsdag ifjor sommer, av ingen ringere enn Johan Falkberget, som bl. a. skrev, at Barbra Rings litterære produksjon var «frodig og rik som heggeblomster ved St. Hans-tider!» Det er jo forståelig at diktere som søker ære av hverandre, tar seg selv litt høytidelig ved slike jubileer. Noe måtte jo Barbra Ring ha også, — ikke minst for de «heggeblomster» hun gjennom Nationen har strødd ut til oss utstøtte. Falkberget selv ble jo æresgavebelønnet. Og selv den for-

men er et trekk i selve menneskenaturen. Der finnes nærliggende intet i hele den vide verden som vi mennesker kan bli 100 pst. enige om, hvilket skyldes en lang rekke faktorer. Men hva som er forkastelig er den fordømmelse av annerledes tenkende, som f. eks. typen jøssing er en så utpregget eksponent for. Det er ikke tvilsomt at hadde ikke jøssingen vært belemret med dette ytterst slette karaktertrekk, så hadde vi heller ikke hatt redsel oppgjøret etter krigen.

Derfor er det velgjørende å treffe på en jøssingstype som Hr. Lange. Han innrømmer riktignok at han i de par første hetsdager fulgte mobben men at han så kom til besinnelse — hva han selvsakt ikke skal lastes for, uansett om vi er aldri så uenig i hans politiske anskuelser.

Det er etter min mening uvesentlig om jøssingen er mer eller mindre Englandstilbeder, bare han lærer å forstå at dette ikke er ensbetydende med å være Vårherre selv. Det er et dypt svalg mellom Hr. Lange og denne foraktelige fariseertypen. Dessuten er det bare sunt med meningsutveksling mellom partene, vel og merke hvis den kan skje på en verdig og anstendig måte. Dette viser ikke minst de to så glimrende innlegg som NS manns i nr. 9 og M. Ø. i nr. 10

Ærbødigst
Arne P. Boberg.

HEMMELIG FORSKNING

Under denne tittel skriver Leiv Kreyberg i «Folketværen» bl. a.:

«Under et besøk i USA 1947 da jeg ved et militært etablissement fikk anledning til å sette meg inn i visse biologiske virkninger av atombomben, var det enkelte protokoller jeg ikke fikk tillatelse til å se, og institusjonens sjef ga uttrykk for, som sin oppfatning, at de «restricted» dokumenter i realiteten ikke inneholdt noen hemmeligheter. På spørsmål om hvorfor de var hemmelige under slike omstendigheter var svaret det at frigivelsen av hendene på ikke sakkynndige militære autoriteter, som for sikkerhets skyld satte hemmelighetsstempelen heller en gang for meget enn en gang for lite, nærmest for å beskytte seg selv for mistanke om å tilhøre en eller annen upålitelig gruppe.»

aktede Knut Hamsun som levde 10 år for lenge, er nå blitt belønnet med den eksklusive amerikanske utnevnelsen til RIDDER AV MARK TWAIN. —

Fan.

nye guder. Religionen forfølges fortsatt hensynsløst i Jugoslavia, og regimet er et klart diktatur med bare omkring 1/3 av befolkningen — hovedsakelig i byene — bak seg. Domstolen står under regjeringens kontroll, politivesenet er det samme som i Sovjet-Russland, og hele det økonomiske liv ledes etter rent kommunistiske prinsipper. Diskusjonen om Titos virkelige politikk er som to negrer, som springer etter hverandre i en nattsvart tunel og slås med skyggene. Vesteuropas holdning bygges på den forutsetning at Tito virkelig står i opposisjon mot Stalin og at man derfor må gjøre alt for å hjelpe ham, for blir Stalin først herre over Jugoslavia, blir situasjonen i Italia farlig. Men det verste er at ingen kan være apsolutt sikker på at denne pasjonerte beundrer av Lenin ikke i realiteten spiller under dekke med Stalin.

Denne hypotese har ikke vært fremme i diskusjonen. Men det er betegnende, at de mange som i sin blinde propaganda ser rødt, når det er tale om Francos åpne kamp mot kommunismen, ser med overbærende blidhet på Tito som en idealist, som må tas under armene. Er det ikke slik også hos oss?

Svar til oberst-lojtnant

F. F. Andersen

Jeg vil først sitere notisen fra Dagsposten» i samme nr. som ditt innlegg: Vesttyske militære eksperter har framholdt overfor representanter for vestmaktene at det ligger store psykologiske hindringer i veien for rekruttering av tyskere til forsvaret i Vesten.

Dette gjelder tyskere som ikke er blitt kastet i fengsel for sin innsats skyld dømt som forrædere, eller blitt hent, spyttet på og forfulgt i den utvæknings som vi frontkjempere og NS-folk har og fremdeles blir utsatt for. Du skriver at folk som har fått forholdsvis små dommer, og vel skal være blitt pent behandlet ofte viser seg å være svært aggressive. Jeg mener at disse vel også kan se uretten, og enhver får få lov og skrive og si hva man vil om den saken. Jo mindre forseelsen er etter disse provisoriske anordningene, dess mere ergerlig må jo forfølgelsen være. Det har jo vært litt av en menneskejakt.

Du skriver at du har snakket med flere krigsveteraner og at de fleste er av samme oppfatning som deg. Jeg forstår ikke hva slags veteraner du har snakket med. Du skriver litt om dem sjøl, og det var interessant. De har i denne «rettsstaten» fått påstand om dødsstraff, fikk livsvarig,

om dem urett som er øvet mot dem som reddet stumpe under okkupasjonen for det hele folk. Hvis A-partiets justisminister har lest den lektyre, som er utkommet siden 1945 om «rettssviket», så må han ha bøffelhud, som ikke ser til å få ende på galskapen.

Skulle noen straffes for okkupasjonen så kunne man vanskelig komme forbi NYGARDSVOLDs regjering og «KRETSEN». Men «jernetpet» som skiller mellom oss og justisministeren må gjenombøres, så det kan bli levelige forhold her i landet for de politisk forfulgte. Men fremforalt må vi ha samme lov for Loke som for Thor. Det har vi ikke hatt i Norge siden 7. mai 1945. La oss få RETTSSTATEN tilbake! Det er det vi først og fremst forlanger!
TOLA.

og at de i gjenopptakelsessaken ble frifunnet. Det er ikke alle som er så heldig og jeg forstår ikke at De som veteran kunne greie det. Jeg får også skrive litt om meg sjøl. 17 år gammel lå jeg ved fronten. Jeg var 16 år da jeg meldte meg. Mine foreldre var begge NS, så det falt seg kanskje naturlig at jeg ble frontkjemper.

I retten ble jeg ikke frifunnet, men selvfølgelig dømt til 3 år og 1 mnd. fordi jeg burde ha forstått «ditten og datten».

Hva jeg siden er blitt utsatt for på arbeidsplasser o.l. kan være uskrevet. Kanskje fordi jeg ikke kunne holde munn om det jeg mente var urettferdig. Uten at man kan si at jeg er aggressiv.

Jeg har ihvertfall ikke lenger noen mindre trang til å kjempe for dette folk eller vesten. Jeg står ikke moralsk rustet, og har ikke noe med det De skriver om å sitte i furtekroken å bli landssviker ved neste korsvei. Man kan vel forresten heller ikke få blitt noe som man allerede er. Ihvertfall står det tydelig i mine domspremisser.

Ja, jeg skriver ikke dette for å skade noen av mine kamarater, men fordi jeg vet at de fleste veteraner mener som De skriver: «At nå kan de andre ha det så godt.» Det ligger som sagt store psykologiske hindringer i veien, noe som vel de fleste vil forstå. Det er nok ikke nok bare å oppheve rettighetstapet.

Krigsveteran.
(historisk riktig)

«8. MAI»
Postgiro: 81827

DEN SCHLESWIG-HOLSTEINSKE landdag forbereder nå representanter for tre partier et lovframlegg som tar sikte på å avslutte denazifiseringene. Forhandlingene pågår for tiden for lukkede dører og loven skal hindre misbruk av aktstykker fra denazifisering til politiske formål. Det medfører straff å være i besittelse av denazifiseringsaktstykker. Også i Bremen er det fremkommet krav om at alle aktstykker fra denazifisering skal ødelegges. (Der Spiegel, nr. 9/51)

DEN TIDLIGERE TYSKE

øverstkommanderende i Belgia, general Alexander von Falkenhausen er av en belgisk militærdomstol dømt til 12 års tukthus. Den 73 årige general har vært holdt fengslet siden kapulasjonen, først i England som krigsfange, senere i Dachau og i 1947 utlevert til Belgia. Dommen er vedtatt og det kan ventes at han bli løslatt i den nærmeste framtid, for etter belgisk rett kan fanger som har sonet mer enn en tredjedel av straffen som varetektsfange, løslates. (Ill. Berl. Z., nr. 12/51).

DEN INNSTILLING

fra Stortingets protokollkomite framgår det at det var dissens i regjeringen ved benådningen av en del tyske krigsforbrytere. I statsråd den 16. juni i fjor ble 5 tyske og en østerriks statsborger benådet slik at de kunne løslates på prøve så snart de kunne sendes tilbake til sine hjemland. Statsrådene Brofoss, Hauge og Ulrik Olsen fant ikke ilstrekkelig grunn til å tilrå benådning og var i mot. (Dagbladet, 3.4. 51).

ALLE ROMERSK-KATOLSK

troende er av Vatikanet blitt forbudt å lese Marx's bok «Das Kapital». Som kjent står ikke «Das Kapital» på index. Katolikker som må lese boken på grunn av sitt virke, må ha kirkens spesielle tillatelse. (Der Spiegel, nr. 9/51).

ETTER AT DEN AUSTRALSKE

høyesterett har erklært at forbudet mot det kommunistiske parti er grunnlovsstridig, er både under- og overhuset i det australske parlament blitt oppløst og nyvalg utskrevet. (Die Zeit, nr. 12/51).

U.S.A.

planlegger nå å oppsette sitt 3. prøvelfelt for atombomben, nemlig på Aleutene, øygruppen som strekker seg 1280 km. vestover fra Alaska mot Sibir. Hovedårsaken for valget av dette sted er å kunne prøve bomben under slike værforhold som ansees sannsynlig ved et eventuelt atombombeangrep på Russland. (Daily Mail 29.3.51).